

vergadering **C167 – OND18**

zittingsjaar 2011-2012

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen

van 8 maart 2012

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Khadija Zamouri tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over een verplichte voorlichting over seksualiteit en seksuele diversiteit in het basis- en secundair onderwijs - 1243 (2011-2012)	3
Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over startcompetenties voor de lerarenopleiding - 1216 (2011-2012)	12
Vraag om uitleg van de heer Koen Van den Heuvel tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het slapend bestaan van de taskforce loopbaanbegeleiding en de nood aan samenwerking tussen de beleidsdomeinen Onderwijs en Werk - 1248 (2011-2012)	15
Vraag om uitleg van mevrouw Fatma Pehlivan tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de enquête van de KU Leuven betreffende de omkadering in het NT2-onderwijs - 1261 (2011-2012)	17
Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over medische problemen bij schooldirectiepersoneel - 1283 (2011-2012)	
Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over een medische check-up en deeltijds ziekteverlof aan het einde van de loopbaan - 1296 (2011-2012)	19
Vraag om uitleg van mevrouw Fatma Pehlivan tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over kleuterparticipatie en de vaststelling dat die de vorige twee schooljaren niet significant is gestegen - 1295 (2011-2012)	22
Vraag om uitleg van de heer Boudewijn Bouckaert tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de groeiende aantallen TNN-leerlingen (thuis taal niet het Nederlands) in het Antwerpse basisonderwijs - 1300 (2011-2012)	25

■

Voorzitter: de heer Boudewijn Bouckaert

Vraag om uitleg van mevrouw Khadija Zamouri tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over een verplichte voorlichting over seksualiteit en seksuele diversiteit in het basis- en secundair onderwijs - 1243 (2011-2012)

De voorzitter: Mevrouw Zamouri heeft het woord.

Mevrouw Khadija Zamouri: Voorzitter, minister, collega's, ik stel mijn vraag naar aanleiding van de recente gebeurtenissen rond holebi-agressie.

In Nederland moeten binnenkort alle scholen aandacht besteden aan seksuele diversiteit. De voorlichtingslessen worden vastgelegd in de kernopdracht van het basis- en secundair onderwijs. Dat is het gevolg van de motie Pechtold-van der Ham. Van de Nederlandse regering wordt op korte termijn een wetsvoorstel verwacht dat de voorlichting over seksualiteit en seksuele diversiteit in het onderwijs vanaf het volgende schooljaar verplicht moet stellen.

De bekommernis van de Nederlandse Tweede Kamer kwam niet zomaar uit de lucht vallen. Uit enquêtes is gebleken dat meer dan 80 procent van de holebi-jongeren in Nederland meer voorlichting wilde, maar toch krijgt twee derde van de scholieren die niet. Net als bij ons hebben holebi-jongeren het ook in Nederland moeilijk in het onderwijs. Zelfmoordcijfers liggen bij homoseksuele jongeren tot vijf maal hoger dan bij heterojongeren. De middelbare school is niet meteen een veilige plek voor jonge homo- en biseksuelen: scheldwoorden en pesterijen zijn schering en inslag, zo stelt het Sociaal en Cultureel Planbureau in zijn rapport 'Steeds gewoner, nooit gewoon: acceptatie van homoseksualiteit in Nederland'.

Ook in Vlaanderen zijn een aantal verontrustende conclusies gekomen uit het Zzzip-onderzoek. Daaruit bleek onder meer dat een op zes lesbische meisjes een zelfmoordpoging onderneemt. Ten goede moeten we voor Vlaanderen eraan toevoegen dat het bespreekbaar maken en bespreken van seksuele voorkeur, evenals het verwerven van inzichten in de eigen normen en waarden over homoseksualiteit, al ingeschreven staan in de grensoverschrijdende eindtermen van ons onderwijs. Toch komen deze pas vanaf de tweede graad van het secundair onderwijs aan bod. Een beetje laat, want kinderen die nog in het basisonderwijs zitten, worden in hun leefomgeving al geconfronteerd met homoseksualiteit.

Uit onderzoek blijkt dat voorlichting helpt om homogeweld te voorkomen. Voor veel homojongeren is de school een onveilige plek: veel scholieren vinden dat je op school beter niet uit de kast kunt komen, en een meerderheid van de homojongeren geeft aan te worden gepest.

Niet alleen de verplichting tot voorlichting is belangrijk, ook de manier hoe die in de praktijk wordt omgezet. Als voorlichting zich beperkt tot een voorzichtig zinnetje tijdens de biologielees, dat verdrinkt in een algemeen verhaal over seksualiteit, wordt het doel niet bereikt. Veel hangt ook af van de individuele leerkracht. Het zijn vooral zij die bewust moeten worden gemaakt van het belang van een degelijke, genuanceerde en correcte voorlichting over homoseksualiteit. De inbreng van holebiverenigingen is hierbij van cruciaal belang, niet het minst in scholen met een belangrijk aantal jongeren van allochtone origine of in scholen met een streng religieuze inslag.

Het Nederlandse voorbeeld kan ook voor Vlaanderen een aanleiding zijn om de verplichte voorlichting over seksualiteit en seksuele diversiteit in het algemeen, en de voorlichting over homoseksualiteit in het bijzonder, inhoudelijk te verfijnen en uit te breiden naar het basisonderwijs en het hele secundair onderwijs.

Minister, u gaf tijdens de vergadering van deze commissie van 19 januari 2012 aan dat een leerkracht gedurende een jaar is vrijgesteld om samen met de onderwijsverstrekkers en de pedagogische begeleidingsdiensten te werken aan een onderwijspakket voor de hele

holebiproblematiek. U wilt dit uitbreiden en er ook de genderproblematiek bij betrekken. Koepelorganisatie Çavaria is voorstander van het doorbreken van genderstereotypering en heteronormen in beeldvorming in het onderwijs, en ook ik kan dit alleen maar aanmoedigen.

Minister, u wilt graag met de onderwijsverstrekkers een protocol afsluiten waarbij men zich engageert om minstens één keer per jaar deze problematiek aan bod te laten komen in de lessen.

Minister, hebt u kennis genomen van de motie Pechtold-van der Ham en de aankondiging van uw Nederlandse collega om een voorstel uit te werken dat voorlichting over seksualiteit en seksuele diversiteit vanaf volgend schooljaar zal verplichten in het basis- en secundair onderwijs? Hoe schat u dit initiatief in ten aanzien van wat in Vlaanderen is opgenomen in de eindtermen van het secundair onderwijs?

Bent u bereid om de verplichting tot seksuele voorlichting en seksuele diversiteit in de drie graden van het Vlaams secundair onderwijs aan te passen en uit te breiden tot het basisonderwijs, meer in het bijzonder met het oog op het expliciet bespreekbaar maken van homoseksualiteit, transseksualiteit en seksuele weerbaarheid voor meisjes?

Zult u specifieke richtlijnen uitwerken voor de concrete uitvoering van deze voorlichting?

Zult u erop toezien dat de voorlichting over homoseksualiteit en seksuele weerbaarheid, het doorbreken van genderstereotypering en heteronormen op een expliciete en niet-veralgemenende manier wordt gegeven?

Zult u hierbij bijzondere aandacht besteden aan de rol van de individuele leerkracht en erop toezien dat de voorlichting over deze thematiek vakoverschrijdend wordt aangepakt?

Wordt er bij de voorlichting op school een rol toegekend aan de holebiverenigingen?

Zult u erop toekijken dat de voorlichting ook op een objectieve, correcte en voldoende uitvoerige manier gebeurt in scholen met een streng religieuze inslag met een groot aandeel scholieren van allochtone origine?

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Voorzitter, minister, collega's, ik sluit me aan bij de vraag. Het blijft altijd terugkomen. 'Problematiek' is niet het juiste woord. Ik heb het al meermaals gezegd in de commissie: ik vind het altijd jammer dat de holebiproblematiek altijd blijft terugkomen, of het nu gaat over geweld of andere problemen die rijzen. Dit zou stilaan de wereld uit moeten zijn. Er zou zelfs niet meer over moeten worden gesproken, omdat het een normale zaak is.

Het is het beste dat kinderen er zo snel mogelijk mee vertrouwd raken dat homoseksualiteit bestaat en dat daar helemaal niets mis mee is. Minister, de vraag is natuurlijk welke rol het onderwijs daarin kan spelen en welke rol u kunt spelen als minister van Onderwijs en Gelijke Kansen. Ik weet ook nog niet of het een goede zaak is dat te verplichten in het lager onderwijs. Misschien kan dat wel, via de eindtermen, impliciet of expliciet. Ik ben daar nog niet helemaal uit. Wie ben ik uiteindelijk? Daarom zal ik eerst luisteren naar uw antwoord. Ik sluit me echter graag aan bij de vragen van mevrouw Zamouri.

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Mevrouw Yamila Idrissi: Voorzitter, ook ik zou me heel graag willen aansluiten bij de vraag van mevrouw Zamouri, die een goede en een belangrijke vraag stelde.

We hebben te maken met een maatschappelijk fenomeen waar er ook maatschappelijke antwoorden op moeten komen, niet alleen vanuit het onderwijs, maar veel ruimer. Wel is het onderwijs de sector bij uitstek daarvoor, omdat men van jongs af aan bezig kan zijn met kinderen. Met een aantal rolmodellen uit de Maghrebgemeenschap hebben we een opiniestuk geschreven. Het is heel belangrijk dat, wanneer er een dergelijke voorlichting komt in het

onderwijs, men ook met rolmodellen gaat werken. Het is immers belangrijk dat jongeren kunnen worden aangesproken door mensen uit die gemeenschap waarin ze zich in zekere mate herkennen. Ik pleit er dus vooral voor om die rolmodellen ook aan te spreken en hen mee in te zetten in het onderwijs, via campagnes, spreekbeurten enzovoort. Ik heb alleszins gemerkt dat die rolmodellen popelen om mee aan die kar te trekken.

Ik ben ook ontzettend blij met de imamopleidingen, waarover we hier een tijdje geleden hebben gedebatteerd. Ik besef dat ik het debat daarmee ook enigszins verruim. Die imamopleidingen zijn ook cruciaal om taboes te doorbreken. Er moeten nieuwe imams komen, die een veel progressievere manier van denken hebben en dat ook kunnen uitdragen.

Ook lijkt cultuureducatie me heel belangrijk in het onderwijs. Zo kan men spelenderwijs een aantal elementen aanhalen. Iedereen kent Gerard Reve en Tom Lanoye, en weet ook welke geaardheid zij hebben, maar slechts weinigen kennen iemand als Abu Nuwas, een moslim van heel lang geleden die ook homoseksueel was. Ook is er Abdellah Taïa, die zich vrij recent heeft geout. Via cultuureducatie kan men op een heel gemakkelijke manier een aantal thema's bespreekbaar maken. Minister, ik zou graag willen weten wat u daarvan denkt.

De heer Boudewijn Bouckaert: De imamopleiding en de uitbouw van een soort islamtheologische faculteit binnen de universiteit zijn hier al aan bod gekomen. Het is wel correct dat u de koppeling maakt.

De voorzitter: De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers: Voorzitter, net als de vorige sprekers wil ik mijn erkentelijkheid uitdrukken ten aanzien van mevrouw Zamouri. Mevrouw Zamouri, u hebt een heel uitgediepte en goede vraagstelling opgebouwd. Mevrouw Vermeiren, mevrouw Idrissi, en ook mevrouw De Knop: wat deze thematiek betreft, weten we wat we aan elkaar hebben. We steunen elkaar ook ter zake. Mevrouw Vermeiren, u zei daarnet dat u niet graag de term 'problematiek' gebruikt. Ik al evenmin. Daarom probeer ik zo veel mogelijk het woord 'thematiek' te gebruiken.

U weet wellicht dat ik vorige week het initiatief heb genomen om een open brief te publiceren in de kranten, die is ondertekend door veertig bekende Vlamingen. Ondertussen hebben al meer dan 8000 mensen die open brief ondertekend. Naar aanleiding van een geval van geweld hebben we daarin drie oplossingssporen naar voren geschoven. Een van die heel concrete sporen is het volgende: "Sensibiliseren moet vroeg beginnen: besteed dus aandacht aan seksuele diversiteit en homohaat vanaf het basisonderwijs, in alle scholen en op een structurele manier." Ik denk dat dit perfect aansluit bij de wensen van mevrouw Zamouri en de andere collega's. Dit is inderdaad een vraag om dit uit te breiden van de tweede en derde graad naar de eerste graad, maar ook naar het basisonderwijs.

Als we het in deze tekst hebben over een structurele manier, dan bedoelen we dat het over meer moet gaan dan die ene keer in de biologieles, zoals een lid al heeft opgemerkt, of ter gelegenheid van de schoolfilm of de week van de diversiteit. Dat zijn allemaal goedbedoelde initiatieven, maar we moeten nu vaststellen dat ze wellicht niet volstaan om een aantal zaken de wereld uit te helpen. Daarom pleit ik er ook voor dat ook in lessen waar dat minder voor de hand ligt, op een heel spontane en gewone manier tot uiting zou kunnen komen dat ook twee papa's of twee mama's een kind kunnen hebben. In een Franse les zou bijvoorbeeld kunnen worden gesproken over 'Pierre et Yves et leur petit bébé' – ik denk maar hardop na. Daarom vragen we dat dit structureel zou worden ingebed, op verschillende manieren en in diverse lessen.

Minister, ik kijk met heel veel belangstelling uit naar uw antwoord op de concrete vragen van mevrouw Zamouri. Ik heb die open brief trouwens ook bezorgd aan de minister-president. Voor de collega's die het zouden willen weten: hij is ondertekend door collega's uit alle partijen. Intussen hebben ook mevrouw Zamouri en mevrouw Idrissi getekend. Er is nog veel plaats voor andere collega's om mee te ondertekenen. De minister-president heeft mij al per

brief laten weten dat hij samen met u, minister, zal kijken hoe er een gepast antwoord kan worden gegeven op de vraag die we per brief hebben gesteld en die een verlenging is van de vragen die hier al aan bod zijn gekomen.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Voorzitter, collega's, ik wil de dames Zamouri en Idrissi danken voor wat ze in dit verband gezegd hebben. We stellen immers steeds meer vast dat er vanuit de moslimgemeenschap aanzet is tot homohaat en gaybashing. Bijvoorbeeld hier in Brussel zijn de daders meestal van moslimorigine. Dat heeft onder meer te maken met de manier waarop de koran en de islam omgaan met homoseksualiteit. Daarom juich ik toe dat beide dames, die zelf moslim zijn, daarover een standpunt willen innemen, het voortouw willen nemen en zich duidelijk manifesteren als moslimvrouwen die vinden dat dergelijke zaken niet kunnen. Dat lijkt mij een zeer belangrijk signaal ten aanzien van de moslimgemeenschap.

Wat de vragen zelf betreft, heb ik er mijn twijfels over of we dit inderdaad al vanaf het basisonderwijs moeten bijbrengen aan kinderen. Hoe moeten we dat dan concreet zien? Ik kan aannemen dat je dat bijvoorbeeld niet vanaf het eerste leerjaar gaat introduceren in de lessenspakketten. Dat lijkt mij moeilijk. In het vijfde en zesde leerjaar is het misschien al wat gemakkelijker om dat te doen.

Wat mij echter het meeste stoort, is het volgende. Hoe meer je aparte lessen organiseert en daar aandacht aan schenkt, hoe meer je duidelijk maakt dat het iets speciaals, iets aparts is, terwijl homoseksualiteit niet iets aparts hoeft te zijn. We zijn allemaal mensen onder mensen, we zijn gelijkwaardig aan elkaar. Op deze manier creëer je een soort segregatie, door zoveel overmatige aandacht te schenken aan het fenomeen holebi's en de aanvaarding en gelijke behandeling van holebi's. Zo zeg je dat het iets speciaals is dat de nodige aandacht moet krijgen, terwijl daar geen behoefte aan is, want we zijn allemaal gelijkwaardige mensen.

Ik weet dus niet of het invoeren van aparte aandacht voor deze zaken in lesoverschrijdende pakketten wel de goede optie is om mensen ervan te overtuigen dat er met homoseksualiteit en holebi's niets verkeers is. Ik denk dus dat we hier een verkeerde piste bewandelen.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, collega's, uiteraard hebben wij kennis genomen van de motie in Nederland. We moeten wel in het achterhoofd houden dat het onderwijs in Nederland op een andere wijze wordt georganiseerd dan het onze. Ons onderwijs kent een hoge mate van autonomie. Wij werken met eindtermen en ontwikkelingsdoelen als beleidskader voor de scholen. We hebben niet de traditie om heel specifieke inhoud op te leggen. Er zijn hier bijvoorbeeld ook vragen gesteld over eerste hulp bij noodsituaties, en zo kan ik er nog een aantal opnoemen. Dat neemt niet weg dat we daar niet rond werken, zij het wellicht op een iets andere wijze dan in Nederland, omdat we het moeten inpassen in de manier waarop ons onderwijs is georganiseerd.

Het klopt dat deze thema's op dit moment niet expliciet zijn opgenomen in de eindtermen in het Vlaamse basisonderwijs. In de leergebiedoverschrijdende eindtermen sociale vaardigheden is wel de eindterm 1.1 terug te vinden: "De leerlingen kunnen in omgang met anderen respect en waardering opbrengen." Daar wordt echter niet expliciet verwezen naar het seksuele aspect.

Het Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming (AKOV) werkt momenteel aan een kalender waarin wordt opgenomen wat de timing is voor de actualisering van de eindtermen van de verschillende onderwijsniveaus. Het is mijn bedoeling om die eindterm 1.1 te preciseren en de aangehaalde thema's meer uitdrukkelijk op te nemen in de actualisering van de eindtermen van het basisonderwijs.

Ik kan u vandaag nog niet zeggen wanneer we dat zullen doen, omdat men nog aan het bekijken is welke eindtermen geactualiseerd moeten worden. Die van het basisonderwijs

zullen in elk geval geactualiseerd moeten worden, wellicht ook in functie van de hervorming van het secundair onderwijs. De wil is er bij mij in ieder geval om de leergebiedoverschrijdende eindterm 1.1 te enten op het seksuele aspect, en meer in het bijzonder op de hele genderproblematiek. Ik denk dat het belangrijk is om heel de genderproblematiek mee te nemen. Het doorbreken van rolpatronen tussen man en vrouw hangt daar ook mee samen.

Wat het secundair onderwijs betreft, zijn de vakoverschrijdende eindtermen recentelijk herzien en werd ruim aandacht besteed aan dit onderwerp. De scholen zijn nog maar het tweede jaar bezig met het invullen van die eindtermen. We gaan ze nu nog niet wijzigen. We zullen na de hervorming van het secundair onderwijs bekijken wat er moet gebeuren. We gaan wel andere dingen doen omdat de eindtermen voldoende ruimte laten om deze problematiek aan bod te laten komen. Thematiek is overigens een beter woord.

We zijn heel wat verschillende dingen aan het doen. Ik zeg het nog eens: we gaan niet tot in detail opleggen hoe de scholen moeten werken aan de eindtermen en ontwikkelingsdoelen. Dat is een algemeen principe in ons onderwijs dat we het best aanhouden. We kunnen wel enorm ondersteunend werken, zowel in het basisonderwijs als in het secundair. Ik ben het eens met de vraagstellers dat dit ook aan bod moet komen in het basisonderwijs. We moeten niet wachten tot het secundair onderwijs. Uit de vragen blijkt dat er enorm veel onzekerheid bestaat bij de leerkrachten omtrent de aanpak. Dat varieert van leerkracht tot leerkracht en van school tot school. We mogen dat niet veralgemenen.

Ik werk net als minister Vandeurzen samen met expertenorganisaties zoals Sensoa, die de scholen ondersteunt. Sensoa implementeert volop het zogenaamde Vlaggensysteem in onderwijs, jeugdwerk en welzijn. Ze hebben ook het nieuwe handboek voor scholen ontwikkeld om hen qua visieontwikkeling en handelingsgericht werken te ondersteunen bij het werken aan relationele en seksuele vaardigheden. Zopas heeft het expertisecentrum Sensoa met Child Focus het Raamwerk Seksualiteit en Beleid gefinaliseerd. In deze zaal werd op 29 februari door de ministers Muyters en Vandeurzen en mijzelf een engagementsverklaring ondertekend voor de beleidsdomeinen Sport, Jeugd, Welzijn en Onderwijs. De thema's zijn lichamelijkeheid, seksualiteit en grensoverschrijdend gedrag.

Het raamwerk zal verder worden verspreid over Vlaanderen. Ze hebben bijzondere aandacht voor homoseksualiteit, transseksualiteit en seksuele weerbaarheid. Het handboek zal een handig hulpmiddel zijn voor de scholen bij het uitwerken van een evenwichtig beleid over relationele en seksuele vorming.

Momenteel loopt volop het overleg met de pedagogische begeleidingsdiensten. Dat is bijna afgerond. Gisteren was er nog een vergadering. We gaan na hoe we de scholen kunnen ondersteunen in hun benadering van seksuele voorkeur en genderstereotypering. Ik heb dat initiatief genomen naar aanleiding van de recente incidenten van homofoobie en gendergerelateerd geweld.

Tien jaar geleden hebben de verschillende netten daaromtrent een engagementsverklaring ondertekend. We gaan die actualiseren. De onderwijsverstrekkers en ik als minister zullen samen een engagement aangaan om in de komende jaren heel wat acties rond deze thema's te ontplooien. Een van die acties zal zijn de scholen ondersteunen. We zullen een leerkracht vrijstellen – dat is nog niet gebeurd, we zitten nog in de voorbereidingsfase – om het vele materiaal dat in binnen- en buitenland bestaat, samen te brengen en ter beschikking te stellen. We zullen wellicht ook een groot congres organiseren waar alle betrokken scholen samenkomen. We zullen eventueel ook een netwerk van leerkrachten vormen. Er worden heel wat acties uitgewerkt in de komende maanden. Ik hoop dat alles tegen 2013 volledig te kunnen realiseren.

Daarnaast ontvangt Çavaria een nominatimsubsidie. Daarmee kunnen ze scholen en lerarenopleidingen coachen om anders om te gaan met seksuele identiteit en genderexpressie. Çavaria ontwikkelt daarover methodieken.

Ik heb een pact gesloten met de uitgeverijen van schoolboeken. We hebben samen een doorlichting gedaan. Er is intussen een engagementsverklaring ondertekend. De uitgeverijen engageren zich om de schoolhandboeken niet altijd alleen over blanke kindjes te spreken, maar ook over gekleurde kindjes en ook over ‘Pierre en Yves’ of over ‘Yamila en Khadija’ en dergelijke. Er zijn veel mogelijkheden.

U had het over scholen met een streng religieuze inslag, ik veronderstel dat u joodse scholen bedoelt? (*Instemming*)

Ik denk niet dat we in Vlaanderen veel andere scholen met een streng religieuze inslag hebben, misschien is er hier of daar nog een strikt katholieke school. Uiteraard moeten ook die scholen daaraan te pas komen.

De islamopleiding zal daar ook een rol spelen. Daar werken we aan.

Ons beleid werkt op meerdere vlakken. We zullen zoals we dat gewoon zijn samen – overheid en onderwijsverstrekkers – de engagementsverklaring van 2002 actualiseren. We gaan die plechtig naar buiten brengen. We gaan heel wat acties ondernemen zodat u dit kunt opvolgen. In 2013 komt er een concrete uitrol.

We zullen er rekening mee houden bij de actualisering van de eindtermen van het basisonderwijs. Ik kan daar nu nog geen timing op zetten. In het secundair onderwijs is er voldoende basis in de eindtermen. Daar is het zaak om dit op de juiste manier ingevuld te krijgen door de scholen. We zullen dat doen met de pedagogische begeleidingsdiensten. Dat zal allemaal heel concreet zijn. We zijn daar volop mee bezig.

Ik dank de vraagstellers voor de vragen en ben ook blij met de brede steun in deze commissie.

De voorzitter: Mevrouw Zamouri heeft het woord.

Mevrouw Khadija Zamouri: Minister, dank u voor uw uitgebreide antwoord. Ik ben heel blij met heel veel zaken die u hebt opgenoemd en met het feit dat het heel concreet zal worden.

Mevrouw Idrissi, ik wil u feliciteren met uw opiniestuk. Ik vond het een heel goed en heel mooi initiatief.

Mijnheer Wienen, er waren niet alleen vrouwen als rolmodellen te zien. Er waren ook twee mannen. (*Opmerkingen*)

Mijnheer Wienen, ik begin u een beetje te kennen. U wees duidelijk op het feit dat wij twee vrouwen zijn. U komt op voor ons en het is Vrouwendag en dat is allemaal heel fijn en heel plezant, maar er zijn toch hoe langer hoe meer mannen. Dat heb ik vorig weekend kunnen lezen in de krant. Er zijn ook mannen van islamitische origine die zich als rolmodel opgeven. Dat is zeer goed.

Mijnheer Wienen, u zegt dat hoe meer aandacht je eraan besteedt in het onderwijs, hoe meer segregatie-effect je zult sorteren. Ik heb in en dankzij het onderwijs heel veel zaken meegekregen die mijn geest hebben verbreed. Dat is zeer belangrijk. Wij mogen niet onderschatten wat het onderwijs brengt. Je maakt deel uit van een gezin en daar krijg je een bepaald denkbeeld. Als je niet wordt geconfronteerd met andere denkbeelden, ga je verder met wat je hebt.

Ik denk dat dit voor ons een heel belangrijk element was in ons opgroeien in deze maatschappij. En ik denk dat mevrouw Idrissi dat ook denkt.

Mevrouw Yamili Idrissi: Dat klopt.

Mevrouw Khadija Zamouri: Mijnheer Roegiers, ik was ook blij met uw brief. Ik heb hem onmiddellijk ondertekend. In deze materie moeten we niet denken: “Het is van die of het is van die.” Het gaat over ons allemaal. Dit belangt iedereen aan. Dit is een thematiek of – je mag niet meer zeggen: ‘problematiek’ – een uitdaging die iedereen stoort. Daarin kunnen wij elkaar volledig vinden. Daar ben ik blij om.

Minister, u zei in onze vorige vergadering dat er in de eindtermen enkel wordt gesproken over waardering ten aanzien van elkaar. U zou dat graag preciseren. Dat is inderdaad zeer belangrijk: als je genoeg preciseert, kun je bijna niet anders dan iedereen min of meer meekrijgen in het bespreekbaar maken van de thematiek. Maar u zei ook dat u de eindtermen pas zult aanpassen na de hervorming van het secundair onderwijs. Zal dat dan niet te lang duren? Of heb ik u verkeerd begrepen?

Minister Pascal Smet: Ik heb gezegd dat wij een kalender aan het opstellen zijn voor de actualisering van de eindtermen van het basisonderwijs. Wij proberen dat planmatig aan te pakken. Ik kan nu nog geen timing geven. Ik heb ook gezegd dat we de eindtermen van het secundair onderwijs niet op korte termijn zullen actualiseren omdat die moeten worden gezien in functie van de hervorming van het secundair onderwijs. De eindtermen van het secundair onderwijs zijn al veel preciezer gesteld dan de eindtermen van het basisonderwijs. Ze vormen al een voldoende kapstok om rond te werken. Voor het secundair onderwijs is het vooral een kwestie om aan de scholen voldoende ondersteunend en kant-en-klaar materiaal te leveren.

Mevrouw Khadija Zamouri: U had het in verband met stereotypering ook over afspraken met uitgeverijen. U gaf het voorbeeld van vreemde en autochtone namen. Maar er kan ook iets gedaan worden met speelgoed. Een meisje hoeft niet altijd met een pop te spelen.

Minister Pascal Smet: Die engagementsverklaring is ondertekend.

Mevrouw Khadija Zamouri: Minister, de recentste holebi-agressie waarover we in de media hebben gehoord, vond plaats in Leuven. Maar het komt het vaakst voor in Brussel. Hoe gaat u dat in Brussel aanpakken met het onderwijs? U bent als minister van Onderwijs bevoegd voor Nederlandstalige scholen. Gaat u gesprekken voeren met uw Franstalige collega's? Brussel is niet in stukjes verdeeld. Hebt u daar plannen voor? Als u op zijn minst een gesprek zou willen hebben met de minister van Onderwijs van de Franse Gemeenschap, zou mij dat enorm veel plezier doen.

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Ik zal het kort houden en heel snel praten. Ik ben blij met het antwoord van de minister. Uit dit antwoord blijkt dat hij er werk van maakt. Het is geen eenvoudig thema. Ik dank overigens de heer Roegiers, die me heeft geholpen toen ik niet uit mijn woorden geraakte. Ik zal het vanaf nu over de thematiek hebben.

De minister zal een kalender vooropstellen om de eindtermen in het basisonderwijs te herbekijken. De omgang met respect zou de minister nog willen specificeren. Het zal in elk geval wat ruimer worden aangepakt. De genderproblematiek zal hierbij ook aan bod komen.

Ik heb begrepen dat de minister vooral ondersteunend werk wil leveren. Het lijkt me zeer belangrijk de scholen te ondersteunen. De minister heeft immers zelf verklaard dat het voor leerkrachten niet altijd even gemakkelijk is. De ene doet dat al wat vlotter dan de andere. Die ondersteuning kan op kleine, eenvoudige manieren gebeuren. Ik denk dan, bijvoorbeeld, aan de tekstkeuze. De ondersteuning en het overleg met de pedagogische begeleidingsdiensten zijn in elk geval belangrijk.

Ik dank iedereen voor de geleverde inbreng. Dit is echter niet enkel een thematiek die het onderwijs aanbelangt. Ik ben blij dat mevrouw Idrissi dit punt al heeft aangehaald. Het moet iets ruimer en niet enkel binnen het onderwijs worden aangepakt. Ook binnen de sport- en de

cultuurwereld zijn die rolmodellen belangrijk. Het zou een goede zaak zijn op dat vlak vooruit te kunnen geraken.

Ik ben vooral zeer blij dat dit onderwerp over de partijgrenzen heen een ruime aandacht krijgt. Ik denk dat de heer De Bruyn, indien we het in partijtermen willen bekijken, de brief al heeft ondertekend. Ik heb die brief waarschijnlijk gemist. Indien de heer Roegiers me een link of zo kan bezorgen, zal ik die brief alsnog onmiddellijk ondertekenen.

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Mevrouw Yamila Idrissi: Ik zal het ook heel kort houden. Ik dank de minister voor zijn eigenlijk zeer divers antwoord. Hij zet niet alles op één paard. Hij tracht dit onderwerp op verschillende manieren bespreekbaar te maken. Daar waar het mogelijk is, tracht hij verdere stappen te zetten.

De minister mag zeker die rolmodellen niet vergeten. Hij moet hier rekening mee houden. Ook in het onderwijs kunnen die rolmodellen ongelooflijk belangrijk werk leveren. Ze kunnen het beeld doorbreken van de witte groep homo's die het slachtoffer van bashing worden tegenover de allochtone groep leerlingen. De rolmodellen uit die groep zijn zeer belangrijk om dat beeld te doorbreken. Indien ze, homo of niet, zich beschikbaar stellen, kunnen ze een bijdrage leveren om die mentaliteitswijziging op gang te brengen. De minister moet hier zeker gebruik van maken.

Ik ga ervan uit dat de minister het eens is met mijn opmerking over de cultuureducatie. In feite heeft hij mijn vraag niet beantwoord. Ik ga er echter van uit dat artiesten en schrijvers uit die gemeenschap die dit thema behandelen, een rol kunnen spelen. De minister is het er allicht mee eens dat de cultuureducatie op die manier een bijdrage tot die mentaliteitswijziging kan leveren.

De voorzitter: De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers: Ik wil nog drie korte opmerkingen maken. In de eerste plaats wil ik de minister voor zijn antwoord danken. Het is een heel volledig en veelbelovend antwoord.

Ongeveer acht of negen jaar geleden heb ik toenmalig minister Vanderpoorten voor het eerst een vraag om uitleg over deze problematiek gesteld. Het bleef hier toen oorverdovend stil. Ik denk dat het zelfs in deze commissiezaal was. Wij waren de enige twee aanwezigen die hierover spraken. De rest zweeg en had geen mening. Niemand steunde mijn standpunt. Er waren ook niet veel tegenkantingen. De kamerbrede steun die er momenteel is, vormt in zekere zin een schril contrast. Dit doet me veel plezier.

Mijnheer Wienen, u hebt mevrouw Zamouri en mevrouw Idrissi terecht gefeliciteerd. Ik wil het probleem niet onder de mat vegen. We hebben vorige week heel duidelijk gesteld dat het vaak om gerelateerd geweld gaat. We moeten de zaak echter een beetje opentrekken. Geen enkele godsdienst blinkt uit in verdraagzaamheid ten aanzien van holebi's. De islam staat op dat vlak niet alleen. We hebben in deze commissie en tijdens plenaire vergaderingen ook al niet bepaald verdraagzame uitspraken van de aartsbisschop veroordeeld.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Ik wil nog een paar zaken verduidelijken. Als de minister het heeft over de brede steun om dit soort onderwijs naar het basisonderwijs uit te breiden, mag hij mij niet meetellen. Ik ben hier namelijk geen voorstander van.

Mevrouw Zamouri, ik heb het daarnet gehad over de segregatie die de holebigemeenschap niet enkel in het onderwijs, maar in het algemeen voor zichzelf creëert. Op een bepaald ogenblik zullen we zo veel aandacht aan het holebi-zijn en aan de gelijke rechten besteden, dat we de perceptie creëren dat dit toch iets speciaals is. Hetzelfde geldt voor de aanpak van de genderproblematiek. De gelijkheid tussen man en vrouw en dergelijke moeten in het onderwijs aan bod komen. Op den duur is echter alles behalve de blanke heteroseksuele man

zeer speciaal. Dat is maar doorsnee. Ik heb die opmerking daarnet gemaakt precies om dat te vermijden.

Collega's, de kern van de zaak is dat we kinderen en leerlingen vooral moeten aanzetten tot respect voor de medemens. Dat is essentieel: respect hebben voor elkaar.

Als ik de minister hier interpelleer, dan kom ik nooit naar de commissie met de gedachte dat ik een homo zal interpellieren. Dat is nooit het geval. Ik bekijk de minister als een man die vaak heel bevlogen is, die heel vaak aan aankondigingspolitiek doet – en dat vind ik geen goed beleid – en die een fantastisch gevoel voor humor heeft, maar ik denk niet: oh kijk, daar zit een homo. Ik meen dat de overdreven aandacht die we daaraan schenken uiteindelijk enkel contraproductief werkt.

Minister, wat dit betreft en de plannen die u ter zake hebt, vind ik dat dit niet apart aan bod moet komen in het basisonderwijs. Op de vraag of het apart aan bod moet komen in het secundair onderwijs, denk ik dat het antwoord is dat er voldoende ruimte is om al deze zaken aan te halen in de lessen biologie en seksuele voorlichting. Dat is belangrijk, maar het is nog veel belangrijker om dit soort zaken vooral te sturen vanuit het respect voor de medemens, niet door er iets speciaals van te maken.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik hoop dat u allen de advertentie van Gelijke Kansen hebt gezien in de krant, want die toont waar we eigenlijk naartoe willen. Het is een advertentie over een vrouwelijke piloot. Met een foto geven we aan wat mannen denken over een vrouwelijke piloot, wat haar ouders denken, wat passagiers denken, wat haar vrienden denken en wat zij zelf denkt dat ze doet en ook wat ze in werkelijkheid doet. Het is een heel grappige advertentie die op een heel mooie manier weergeeft hoe we genderstereotiep denken.

Mijnheer Wienen, niemand pleit ervoor dat er in het basisonderwijs plotseling een vak 'inwijding tot het holebischap' of zoiets komt. Dat is niet de bedoeling. Dat kan trouwens niet en dat zouden we ook niet willen, want het is een gril van de natuur.

Ik volg u wel als u het volgende bedoelt. Het is onze bedoeling om er in de lessen op een natuurlijke manier aandacht aan te besteden. Ik ben het absoluut eens met u dat als we niet willen dat iets een issue wordt, we er zelf ook geen issue van moeten maken. Ik ben het daarover absoluut met u eens. Het is daarom dat we dit niet willen beperken tot holebi's, maar dat we het ruimer willen optrekken naar de genderproblematiek. Het gedrag ten opzichte van holebi's wordt vooral veroorzaakt door een stereotiep denken over hoe mannen zich moeten gedragen en over hoe vrouwen zich moeten gedragen. Vaak zijn de mensen die problemen hebben met holebi's, ook de mensen die problemen hebben met vrouwen die zelfstandig zijn, een decolleté hebben en zo meer. Het betreft niet alleen gekleurde moslimjongeren, maar ook jongens uit Oost-Europa en jongens van bij ons. Het is veel meer een jongensprobleem dan een meisjesprobleem. Dit alles blijkt uit het onderzoek van Zzzip. Wel is het zo dat het aandeel Marokkaanse jongens die er problemen mee heeft, groter is dan hun aandeel in de bevolking. Dat wil echter niet zeggen dat het uitsluitend bij hen voorkomt. Dat hebt u ook niet beweerd, ik wou voor alle duidelijkheid nuanceren.

Ik benadruk dat ik geen apart vak wil in het basisonderwijs. Ik wil wel dat er aandacht aan wordt besteed, maar natuurlijk niet om de vijf minuten. Er moet gewoon aandacht aan worden besteed, eventueel in een handboek of door er eens over te praten, terloops, zodat kinderen in het basisonderwijs het gewoon vinden dat het bestaat.

Ik heb vandaag informatie ontvangen over een boek dat ik iedereen aanraad om te lezen. Ik zal de informatie doormailen. Er is een boek uitgegeven over een Marokkaanse lesbische vrouw die vanuit het standpunt van de vrouw over lesbische vrouwen schrijft. Het geeft heel mooi aan hoe we daarmee moeten omgaan. Ze vertelt dat haar grootmoeder in Marokko toen

ze voor het eerst twee vrouwen zag kussen, concludeerde dat Allah ze zo heeft gemaakt. Ze stelde: het is zo, aanvaard ze dus maar.

Zo moeten we het ook in het basisonderwijs terloops vermelden als iets dat bestaat. We moeten niet doen alsof het de norm is, want dat is niet zo, er zijn eigenlijk geen normen in het samenleven. Het is niet zo dat iedereen zo moet zijn. We willen helemaal geen propaganda. Dat hebt u ook niet gezegd, het is wat men in de VS of in Oost-Europa denkt wanneer we erover praten. De bedoeling is gewoon om het op een correcte manier aan bod te laten komen in de scholen zodat kinderen weten dat het bestaat en dat er niets verkeerd aan is. Het is zeker niet de bedoeling om dat om de vijf à tien minuten te doen.

Als kinderen ouder worden, is het iets anders, dan kan er meer worden uitgelegd aan de kinderen en moet er een andere dimensie worden bijgebracht, want dan komt ook de seksuele dimensie aan bod. We moeten het dus op verschillende niveaus doen.

Als ik minister Simonet zie, zal ik hier zeker eens over praten. We hebben niet de gewoonte om ons al te veel te moeien met de inhoud van ons onderwijs. (*Opmerkingen van mevrouw Khadija Zamouri*)

We zouden het inderdaad samen kunnen doen in een breder verband.

Maar goed, ik meen dat we met deze nuancering op dezelfde golflengte zitten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over startcompetenties voor de lerarenopleiding - 1216 (2011-2012)

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Voorzitter, minister, collega's, uit de talennota van de minister blijkt duidelijk zijn bekommernis voor de taalvaardigheid van de leerlingen. De problematiek kwam ook aan bod in de hoorzittingen en we werden er ook mee geconfronteerd in de pers. Daaruit blijkt dat de feitelijke vaardigheid in moderne vreemde talen, zeker in het Frans, bij leerkrachten in de basisschool vaak voor verbetering vatbaar is.

Dit zou te maken kunnen hebben met de veranderende instroom in de opleidingen bachelor onderwijs. Tegenwoordig komen de starters vaak uit tso en bso. En zonder af te dingen op de waarde van hun vooropleiding – laat dit duidelijk zijn – moet men zich toch realiseren dat zij hun vaardigheden voor moderne vreemde talen verworven hebben in het kader van andere leerplannen dan studenten met een aso-achtergrond. Om het een beetje scherp te formuleren en tegelijk samen te vatten: hoe kun je een didactisch expert worden in een vak dat je soms onvoldoende beheerst?

Men stelt dat het probleem niet kleiner wordt. Door het groeiende lerarentekort zitten de scholen als het ware te wachten op afgestudeerde bachelors onderwijs, en dus worden mensen – excuseer me als ik het iets te scherp formuleer – met een tolereerbare onvoldoende voor een of ander leergebied het werkveld ingestuurd. Is het diploma van alle secundair onderwijs een voldoende garantie dat men de startcompetenties heeft om een lerarenopleiding aan te vatten?

Minister, hoe staat u tegenover de geschetste problematiek? Ziet u mogelijkheden tot oplossing? Toont het bereiken van vakoverschrijdende en vakgebonden eindtermen van het secundair onderwijs aan dat de betrokken leerling ook de startcompetenties heeft voor de lerarenopleiding? Ik heb schriftelijke bijvragen gesteld, maar die zal ik hier niet herhalen. Is de problematiek van onvoldoende basiskennis typisch voor mensen die starten in de opleiding

bachelor lager onderwijs, of komt die ook elders voor? Zo ja, hoe gaat men er in die andere opleidingen mee om?

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Enkele maanden geleden heb ik een schriftelijke vraag gesteld over de vooropleidingen van de studenten die naar de lerarenopleiding gaan. Ik wist dat veel studenten niet uit het aso komen, maar ik ben toch nog geschrokken van de cijfers. De helft komt uit het tso, ook onderwijzers in het lager onderwijs. Ik doe niets af aan de vooropleiding, want die heeft zeker haar verdienste. Ik weet dat er hogescholen zijn die een apart traject inrichten voor studenten die er behoefte aan hebben om dat bij te werken. Dat moet toch onze aandacht wegdragen. Voor ons is dat het geval, zo blijkt uit de vraag om uitleg van de heer De Meyer.

Minister, wordt daar met de lerarenopleiding overleg over gepleegd? Hebt u een zicht op de acties van de lerarenopleidingen naar de studenten die niet uit het aso komen, vooral met betrekking tot vreemde talen, maar ook tot andere punten? Worden in hun lerarenopleiding andere accenten gelegd dan in het aso?

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: De heer De Meyer heeft de vragen over dit thema, dat hier al enkele keren is behandeld, heel juist opgesteld. Het gaat over de instroom in de lerarenopleiding. Een instroom voor leerkrachten in het basisonderwijs lijkt me heel belangrijk. In het basisonderwijs legt men de basis, niet alleen voor vreemde talen, maar via rekenen ook voor wiskunde en via wereldoriëntatie voor wetenschappen. Gezien het niveau dat die mensen moeten bereiken vanuit hun lerarenopleiding en het niveau waarop ze later moeten lesgeven, is er iets voor te zeggen. Deze vragen zijn niet meer dan op hun plaats. Ik heb alle respect voor mensen die uit een bso- en tso-opleiding komen, maar wat kunnen we beter doen om hen toch enigszins het vereiste niveau te laten bereiken wanneer ze uit de lerarenopleiding komen en in het veld worden gestuurd?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik ben mij zeker bewust van de problematiek. Het is een complexe problematiek en oplossingen vinden is geen evidentie. Dat hebt u ook zelf aangegeven. Op verschillende plaatsen wordt gewerkt aan het probleem van overgang van het secundair naar het hoger onderwijs. Zo werkt de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) aan een advies over het profiel van de beginnende student en werkt de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) aan instroomcompetenties. Ook in de plannen rond hervorming van het secundair onderwijs is hier aandacht voor. Dat weet u.

In de derde graad van het secundair onderwijs willen we immers komen tot geprofileerde studierichtingen waarvan de finaliteit glashelder is voor de leerlingen. Bereidt de studierichting de leerlingen voor op een overstap naar de arbeidsmarkt, naar een vervolgopleiding, eerder in het professioneel hoger onderwijs of eerder in het academisch hoger onderwijs?

Daarnaast nemen de hogescholen zelf ook initiatieven. Zij bieden verschillende soorten oriëntatie- of starttesten aan, waarbij het niveau van beginnende studenten wordt bepaald en ze eventueel worden doorverwezen naar een remediëringstraject. Dat is nu al zo. Niets belet andere hogescholen om dat ook te doen. In het kader van de beleidsevaluatie van de lerarenopleidingen zijn hier specifieke vragen over opgenomen. De resultaten van de beleidsevaluatie worden verwacht in februari 2013.

De eindtermen die worden bereikt, kunnen verschillen naargelang van de studierichting die de leerling in het secundair onderwijs kiest. Ook de inhoudelijke overeenkomst tussen de opleiding in het secundair onderwijs en de professioneel gerichte bachelor kan een rol spelen.

Eindtermen zijn minima op het niveau van een leerlingenpopulatie en worden ook niet steeds door alle leerlingen bereikt, zoals zichtbaar is in de peilingproef Nederlands.

Een ingangsproof is een mogelijkheid om de basiskennis van studenten te garanderen, maar er zijn ook andere mogelijkheden, zoals de kennisbasis voor de pedagogische academie voor het basisonderwijs in Nederland. Vooraleer de overheid structureel actie onderneemt, wil ik eerst de resultaten van de beleidsevaluatie van de lerarenopleidingen afwachten – in februari 2013 – om verdere stappen te zetten. U weet dat we de herziening van de lerarenopleiding hebben opgenomen om daar in het jaar 2013 aan te werken.

Er bestaat geen Se-n-Se-opleiding (secundair na secundair) voor het bijwerken van de basiskennis secundair onderwijs. Se-n-Se zijn sterk beroepsgericht, leiden tot een erkende onderwijskwalificatie van kwalificatieniveau 4 die bestaat uit minstens één erkende beroepskwalificatie van kwalificatieniveau 4, en worden bekrachtigd met een certificaat. Gezien de beroepsgerichte finaliteit is het niet mogelijk hiervoor in een Se-n-Se-opleiding te voorzien. Maar het volwassenenonderwijs kan wel een antwoord bieden op deze opleidingsnoden, bijvoorbeeld via de opleiding aanvullende algemene vorming van het tweedekansonderwijs. De modulaire organisatie van het volwassenenonderwijs zorgt er ook voor dat dit aanbod zeer flexibel kan worden aangeboden. Daarnaast werkt het Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming (AKOV) momenteel een referentiekader uit voor een specifiek aanbod Nederlands en leren leren voor onder meer cursisten die verder willen studeren in het hoger onderwijs.

Deze problematiek komt zeker ook in andere opleidingen van het hoger onderwijs voor. Verschillende instellingen en opleidingen organiseren oriëntatietesten, introductiecursussen enzovoort. Daar zit veel verschil in. U weet dat we met de hogeronderwijswereld al zijn samengekomen om in het kader van de hervorming van het secundair onderwijs hiervoor in een structurele overgang te voorzien en maatregelen te nemen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Minister, ik dank u voor het antwoord. Uiteraard zal met deze vraag de problematiek niet zijn opgelost. Sommige collega's hebben voorheen de minister hierover reeds ondervraagd. Het is wel de bedoeling om via deze vraag de minister verder aan te moedigen om het debat en de vele acties die bezig zijn, versneld voort te zetten.

Minister, ik was alleen een beetje verrast over het feit dat u zegt dat de evaluatie pas in 2013 zal plaatsvinden. Ik dacht dat dat in 2012 zou gebeuren. Hopelijk schuiven we dat niet te ver voor ons uit, want het is belangrijk dat daar werk van wordt gemaakt.

Het is ook nuttig om te vernemen dat de mogelijke Se-n-Se-opleiding niet onmiddellijk bestaat in het gewone reguliere onderwijs, maar wel mogelijk is in het volwassenenonderwijs. Ik weet dat het slechts een van de vele denkpistes is, maar de hele problematiek moet onze aandacht blijven krijgen. Voorzitter, ik denk dat we in de loop van de volgende maanden hier zeker en vast in deze commissie nog meermaals aandacht voor zullen hebben.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik heb altijd februari 2013 gezegd. Met dank aan de commissiesecretaris.

De voorzitter: “De onderzoekers zijn op 1 december 2011 gestart. (...) De evaluatie zal afgerond worden tegen midden februari 2013.” Dat heeft de minister geantwoord op vragen van de dames Helsen, Van Steenberge, Deckx en Celis op 8 december 2011.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Eerlijk gezegd verwondert het me ook, want ik was van hetzelfde oordeel als de heer De Meyer. U hebt een verklaring gegeven voor het feit dat er al een lichte vertraging was opgetreden. Ik dacht dat het inderdaad nog 2012 was. *(Opmerkingen van mevrouw Kathleen Helsen)*

De heer Jos De Meyer: Essentieel is dat er wordt doorgewerkt. Blijkbaar hebben sommige mensen begrepen dat het einde 2012 is en anderen begin 2013.

Minister Pascal Smet: U hoeft geen schrik te hebben dat we dat zouden laten liggen. In elk geval zullen we in heel de hervorming van het secundair onderwijs naar de lerarenopleiding moeten kijken. Daar zijn we ons heel goed van bewust.

Er is bovendien iets anders bijgekomen. U weet dat we nu ook opdracht hebben gegeven aan de Vlor, met de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) daar enigszins bij betrokken, om het beroepscompetentieprofiel van de leraren op te stellen. In het kader van het loopbaanpact hebben we dat debat gehad. Dat is voor een deel in de pers gekomen. We hebben met de sociale partners afgesproken dat we versneld het beroepscompetentieprofiel van de toekomstige leraar, waar de talenkennis inzit, laten opstellen. Binnen een paar maanden zullen we dat hebben. We zullen ook de evaluatie hebben. Dan zullen we heel goed kunnen bekijken wat de inschaling is van dat beroepscompetentieprofiel en kunnen we bepalen of het een master is, een bachelor, een bachelor na bachelor. Dergelijke dingen zullen we dan kunnen bepalen en vertalen naar de lerarenopleiding. In die opbouw zitten we goed om in 2013 hopelijk de nodige beslissingen te kunnen nemen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Koen Van den Heuvel tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het slapend bestaan van de taskforce loopbaanbegeleiding en de nood aan samenwerking tussen de beleidsdomeinen Onderwijs en Werk - 1248 (2011-2012)

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Voorzitter, dit is een vraag over de afstemming tussen Onderwijs en Werk. U weet intussen dat dat een van mijn bekommernissen is. We worden met een mismatch en een paradox op de arbeidsmarkt geconfronteerd. Het is goed om jongeren naar de juiste studierichtingen en beroepskeuzen te leiden. Deze bekommernis wordt trouwens door velen in deze commissie gedeeld.

Eind 2007 werd de taskforce CLB-VDAB (centrum voor leerlingenbegeleiding – Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding) opgericht in uitvoering van de competentieagenda om de begeleiding naar de juiste studie- en beroepskeuze van leerlingen te organiseren. In 2009 en 2010 werd de taskforce omgedoopt tot de taskforce loopbaanbegeleiding. Ook in de beleidsbrief Onderwijs werd dit erkend als een van de vehikels om de kloof tussen arbeidsmarkt en onderwijs deels te dichten en werd er meegegeven dat er voor dit werkjaar een specifieke opdracht zou zijn voor deze taskforce. Zo zou de samenwerking tussen de CLB's, de VDAB, de pedagogische begeleidingsdiensten, de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) en de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA) verder moeten worden geoptimaliseerd. Het zou ook moeten worden uitgewerkt tot een concept van regionale centra voor leerloopbaanbegeleiding.

Met al die goede intenties en bedoelingen verwacht je dat er onmiddellijk werk van zou worden gemaakt en dat de taskforce op dreef zou komen. Dat gebeurt echter blijkbaar niet. De taskforce zou sinds bijna een jaar, sinds juni 2011, niet meer zijn samengekomen. Dat is toch in tegenspraak met de intenties die in de beleidsbrief staan en met de voornemens en een heel breed gedragen bekommernis om de actoren van onderwijs en werk samen te brengen om die mismatch op de arbeidsmarkt te doen verminderen.

Minister, klopt het dat de taskforce niet meer is samengekomen sinds 2011? Wat zijn de redenen hiervoor?

Op welke manier werd dan wel sinds de zomer van vorig jaar werk gemaakt van de samenwerking met die verschillende actoren? Komt er nog iets van dat concept te streven naar regionale centra voor leerloopbaanbegeleiding?

Welke rol ziet u in de toekomst nog voor de taskforce?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Het klopt dat de taskforce loopbaanbegeleiding sinds juni 2011 niet meer is samengekomen. Daar is niet meteen een aanwijsbare reden voor. Ik heb in ieder geval aan de administratie de opdracht gegeven om de activiteiten zo snel mogelijk terug op te starten. Ik heb verleden week nog samen gezeten met minister Muyters rond heel de samenwerking tussen de beleidsdomeinen Onderwijs en Werk en onder andere de taskforce loopbaanbegeleiding. Het feit dat die taskforce niet meer bijeengekomen was, is daar ook aan bod gekomen. We willen die alleszins opnieuw laten bijeenkomen.

Dat wil uiteraard helemaal niet zeggen dat er tussen de beleidsdomeinen Onderwijs en Werk niet meer is samengewerkt rond loopbaanbegeleiding. Dat is, soms op kabinetsniveau, soms eerder op ad-hocniveau of van minister tot minister, wel gebeurd.

De taskforce werd voorlopig nog niet betrokken bij de uitwerking van het concept centra voor leerloopbaanbegeleiding. Dat concept betreft immers het volwassenenonderwijs waarbij naar aanleiding van de hervorming van de inburgerings- en integratiesector door de Vlaamse Regering werd beslist om de huidige consortia en de Huizen van het Nederlands om te vormen tot het concept van regionale centra voor leerloopbaanbegeleiding – weliswaar met een andere naam, want die kan niemand uitspreken – specifiek voor volwassenen met leervragen. Om dat concept uit te werken werd een specifiek projectteam opgericht, waarin de VDAB, het departement Werk en Sociale Economie (WSE) en het kabinet Werk zijn opgenomen. Het is dus niet zo dat we dat zonder hen hebben gedaan.

Er wordt momenteel sterk ingezet op de verdere uitwerking van de netoverschrijdende website www.onderwijskiezer.be, die oorspronkelijk gestart is vanuit de CLB-sector en die we door de toevoeging van extra informatie met betrekking tot beroepen en de arbeidsmarkt nog interessanter willen maken voor jonge mensen wanneer zij een beroepskeuze of studiekeuze moeten maken.

In november 2011 vond een overleg plaats met de sectorconsulenten van het netwerk van de SERV onderwijs-arbeidsmarkt, en op 8 februari 2012 met de sociale partners via de werkgroep onderwijs van het Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité (VESOC). Er werden ook afspraken gemaakt tussen de VDAB en het CLB wat de aanlevering van actuele arbeidsmarktgegevens betreft. Ondertussen werden de leden van de taskforce ook al uitgenodigd om mee te denken over het concept persoonlijk ontwikkelingsplan (POP) zoals dat wordt vormgegeven door de VDAB en het departement WSE via de workshop specifiek voor vertegenwoordigers vanuit onderwijs op 15 september 2011.

Hoewel de taskforce loopbaanbegeleiding heeft stilgelegen, zijn er daarnaast parallelle acties gebeurd. Ik ben het met u eens dat er zeker nog een rol is weggelegd voor de taskforce. Ik denk dat hij uit zijn slaap moet opstaan – om het met beeldspraak te zeggen.

Ik denk daarbij aan de hervorming van het secundair onderwijs en de conceptnota die er normaal gezien eind maart zal zijn, de uitrol van loopbaanbegeleiding in en na het leerplichtonderwijs en de overgang naar het hoger onderwijs en de arbeidsmarkt.

De partner pedagogische begeleidingsdiensten kan ook zorgen voor stimulering van schoolteams. Die kunnen daar ook bij worden betrokken. We hebben nog heel wat werk te doen waarbij we willen samenwerken met Werk en Onderwijs. Een van de redenen waarom ik verleden week heb samen gezeten met de minister van Werk is juist om daar een nieuwe zweepslag op te geven. U weet wellicht ook dat het niet altijd even gemakkelijk loopt tussen

onze beide departementen, Onderwijs en Werk, om allerlei historische redenen. Daarom is er af en toe een ministeriële interventie.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben blij dat u erkent dat er werk van moet worden gemaakt. Ik heb deze vraag gesteld omdat er blijkbaar een groot verschil is tussen de wereld van de intentie en die van de realiteit.

Ik ben blij dat u vorige week het initiatief hebt genomen om samen met minister Muyters de plooiën glad te strijken. Het is een uitdaging. We moeten meer doen dan alleen mooie plannen maken en interviews geven in de krant. Vlaanderen moet eraan werken om die gap te dichten en om jongeren volop in te lichten. Het is vooral zo dat de jongeren niet altijd weten wat de consequenties zijn van hun studiekeuze voor hun latere toekomst op de arbeidsmarkt.

Ik hoop dat het concept van regionale centra voor loopbaanbegeleiding concreet vorm kan krijgen en dat de taskforce leerloopbaanbegeleiding concreet aan de slag gaat. Ik hoop dat beide departementen goed samenwerken om die toch wel majeure uitdaging op een goede manier aan te gaan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Fatma Pehlivan tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de enquête van de KU Leuven betreffende de omkadering in het NT2-onderwijs - 1261 (2011-2012)

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Voorzitter, minister, collega's, de Vlaamse overheid voert al sinds 2005 een beleid om anderstaligen aan te moedigen en zelfs te verplichten om Nederlands te leren, bijvoorbeeld als ze in aanmerking willen komen voor een sociale woning, want dan moeten zij bewijzen dat zij Nederlands kunnen spreken. Dat is goed, want dat maakt deel uit van het inburgeringsbeleid. Wegens die verplichting is het aantal cursisten Nederlands Tweede Taal (NT2) in de centra voor volwassenenonderwijs (CVO's) en de centra voor basiseducatie (CBE's) de voorbije jaren fors gestegen. Voor het afgelopen jaar is zelfs een stijging met 10 procent opgetekend.

Kennis van het Nederlands is een sleutel tot deelname aan onze samenleving. Die stijging is dus een positieve trend. Maar niet de vraag hoeveel cursisten in de les zitten is cruciaal, wel of al die lessen de cursist daadwerkelijk helpen om het Nederlands buiten het klaslokaal effectief te gebruiken. De beweegredenen van de cursisten zijn zeer divers. Goed Nederlands taalonderwijs speelt flexibel in op die verschillende behoeften, wat betekent dat niet alle cursisten hetzelfde standaardprogramma krijgen.

Net daar wringt het schoentje. Aan een recente enquête over goed NT2-onderwijs van de KU Leuven namen maar liefst vierhonderd van de NT2-lesgevers in Vlaanderen deel. Ze onderschreven in groten getale het belang van een communicatieve, behoeftegerichte en realistische aanpak. Maar tegelijkertijd schreeuwden ze om ondersteuning.

De meerderheid van de lesgevers zegt zich niet voldoende bekwaam te voelen om de behoeftegerichte aanpak concreet vorm te geven. Zij vragen expliciet naar ondersteuning: vormings- en coachingstrajecten, les- en voorbeeldmaterialen, interactieve websites en ruimte voor ervaringsuitwisseling met collega's. Op eigen houtje krijgen ze het ideale model van kwaliteitsvol onderwijs niet verwezenlijkt. Ze hebben te weinig tijd en ruimte in hun overladen programma. Vaak kunnen ze niet anders dan werken met een standaardmethode.

De lesgevers schreeuwen dus om ondersteuning. Blijkbaar krijgen zij die dus niet of in onvoldoende mate van de pedagogische begeleiders. De heer Kris Van den Branden van het Centrum voor Taal en Onderwijs van de KU Leuven stelt dat er een groot tekort is aan begeleiders. Momenteel zouden er minder dan tien pedagogische begeleiders zijn voor meer dan 1500 lesgevers. Bovendien is het ondersteuningsproject van het Centrum voor Taal en Onderwijs na twintig jaar uit de begroting geschrapt. Dit probleem is hier al enkele keren aan bod gekomen.

Ik stel me dus ernstige vragen bij de inhoudelijke en praktische omkadering van de NT2-lesgevers. Dit is een belangrijke kwestie voor de inburgering en de integratie, want zonder te communiceren in het Nederlands zijn die niet mogelijk. Ik wil u daarover enkele vragen voorleggen.

Bent u op de hoogte van deze problematiek? Klopt het cijfer van het aantal pedagogische begeleiders in het NT2-onderwijs? Zo ja, acht u dit aantal voldoende en wat houdt die begeleiding concreet in? Wie neemt de taken van het centrum over, en dan heb ik het specifiek over de ontwikkeling van innoverende materialen, taaltoetsen en lesactiviteiten voor NT2-lesgevers? Bent u van oordeel dat bijkomende ondersteuning moet gaan naar het NT2-onderwijs? Zo ja, welke initiatieven gaat u daartoe nemen? Zo neen, waarom niet?

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Voorzitter, minister, collega's, mevrouw Pehlivan heeft het probleem perfect geschetst. Vanuit inburgering zijn enorme inspanningen geleverd om het NT2-programma officieel ingang te doen vinden. Maar nu stellen wij vast dat het aanbod ondermaats is, de groepen te groot zijn, enzovoort. De vraag is dus pertinent, en ik kijk uit naar het antwoord.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, collega's, ik ben op de hoogte van de enquête van de KU Leuven over de omkadering in het NT2-onderwijs, aangezien deze survey werd uitgevoerd in het kader van het project 'Taal en onderwijskansen', waar ik de voorbije twee jaren een facultatieve subsidie aan heb toegekend. Uit de enquête blijkt, zoals u in uw vraag hebt geschetst, inderdaad een nood aan voldoende omkadering en begeleiding voor leraren NT2. Tot dezelfde vaststelling kwam ook mijn administratie in de tussentijdse evaluatie van het decreet over het volwassenenonderwijs. Ik vind het daarom een belangrijk aandachtspunt dat de leerkrachten NT2, binnen de beschikbare middelen, maximaal ondersteund kunnen worden.

De Vlaamse overheid stelt een globale hoeveelheid aan middelen ter beschikking van de pedagogische begeleidingsdiensten. Er is ook een afzonderlijk krediet voor extra ondersteuning van het volwassenenonderwijs. Voor welke inhoudelijke efficiënte ondersteuning de pedagogische begeleiders worden ingezet, behoort tot de autonomie van de pedagogische begeleidingsdiensten. Ik heb dan ook geen zicht op het aantal pedagogische begeleiders dat zich dagelijks inzet voor het NT2-onderwijs in Vlaanderen. Ik kan het cijfer dat u aanhaalt, dus niet bevestigen of weerleggen.

Het Centrum voor Taal en Onderwijs functioneert al een tijdje, en dan mag men toch verwachten dat dit al output oplevert en dat die kennis dan wordt overgedragen aan anderen, temeer omdat dit ook zo is gevraagd. De taken van het Centrum voor Taal en Onderwijs kunnen worden opgenomen binnen de taken van de pedagogische begeleiders. Er is heel wat expertise opgebouwd en materiaal ontwikkeld. In een normale kennisorganisatie zorg je er dan voor dat die kennis tijdig bij de mensen terechtkomt die die op het terrein moeten brengen, namelijk bij de pedagogische begeleiders. Daarvoor bestaan netwerkconcepten in het moderne management.

In de huidige budgettaire context hebben we geen bijkomende middelen voor ondersteuning voor het NT2-onderwijs. Dat moet daarom worden opgenomen binnen het bestaande kader van de pedagogische begeleidingsdiensten, die uiteraard op de hoogte zijn van de resultaten.

U weet dat we in het kader van het decreet betreffende de kwaliteit van het onderwijs tijdens het schooljaar 2012-2013 een door de Vlaamse Regering samengestelde commissie de globale werking laten evalueren van de pedagogische begeleidingsdiensten, de permanente ondersteuningscellen en het samenwerkingsverband van de netgebonden pedagogische begeleidingsdiensten. Ook het volwassenenonderwijs in zijn geheel wordt in die evaluatie meegenomen. Er loopt momenteel een onderzoek bij de centra voor volwassenenonderwijs over het bereik, de ondersteuning en de effecten van de begeleidingsdiensten. Ik ben benieuwd naar het onderzoek.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Minister, ik ben ook benieuwd naar dat onderzoek. Als we Nederlandse lessen verplichten in het kader van inburgering en integratie, moeten die ook kwaliteitsvol worden aangeboden.

Minister Pascal Smet: Als men nu nog niet in staat is om dat kwaliteitsvol te doen, mogen we ons daarover ook wel eens een ernstige vraag stellen.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Ja, maar er is ook een onderzoek. Dat is een noodkreet. Misschien moeten er niet meer middelen zijn, maar wel meer structuur en informatie. We moeten kijken in hoeverre de pedagogische begeleidingsdiensten dat opnemen. Als er een evaluatie komt, vraag ik me af of er voldoende aandacht gaat naar NT2 en begeleiding van die lesgevers. We moeten nog even wachten op de evaluatie die u aankondigt. Zowel lesgevers als afnemers uiten hun bezorgdheid dat het niet is zoals we zouden verwachten.

Mevrouw Vera Celis: Minister, ik dank u voor het antwoord. Ik hoor ook dat, als je mensen in het traject NT2 door welke reden dan ook kwijtraakt, je die niet zomaar meer opvist.

Minister, ik denk hierbij ook aan leerlingen in overvolle klassen. We kunnen grote vraagtekens zetten bij wat zij hebben geleerd bij de uitstroom. De leerlingen die eigenlijk geen niveau hebben gehaald, komen terecht in het deeltijds beroepsonderwijs. Je krijgt een vicieuze cirkel, waarbij de ondermaatse kennis van het Nederlands die leerlingen parten speelt. Alle vragen over het Nederlands, op welk niveau ook, zou ik zeker au sérieux nemen. Daarmee heb ik niet gezegd dat u dat niet doet, maar vraag ik wel dat er aandacht naar gaat.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over medische problemen bij schooldirectiepersoneel
- 1283 (2011-2012)

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over een medische check-up en deeltijds ziekteverlof aan het einde van de loopbaan
- 1296 (2011-2012)

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Minister, vorige week is er in de commissie al gewezen op het heel interessante onderzoek 'Oorzaken en motieven van de vroegtijdige uittrede van leraars'. De heer Bouckaert heeft de twee problemen ook vermeld.

We worden er opmerkzaam op gemaakt dat de gezondheidstoestand van senior leerkrachten veelal minder goed is dan van andere hoogopgeleiden. Daardoor krijgen we in het Vlaamse onderwijs een opmerkelijk verloop van de curves voor arbeidstevredenheid en stress. Het lijkt

er ook op te wijzen dat personeelsleden met hoge stress en weinig arbeidstevredenheid meer gebruikmaken van het systeem van terbeschikkingstelling (tbs) voorafgaand aan het pensioen, en dat gezonde en tevreden personeelsleden kiezen voor een langere loopbaan. Het lijkt bovendien een keuze te zijn die gemaakt wordt door de personeelsleden zelf en waar de schoolarts niet of nauwelijks bij betrokken wordt. Personeelsleden uit het onderwijs blijken namelijk zelden contact te hebben met de schoolarts of bedrijfsarts en gaan op consult bij de huisarts.

In het kader van de veranderingen aan het systeem van tbs is het belangrijk dat het langere ziekteverlet van personeelsleden opgevolgd wordt. Het heeft voor de totale kost van het onderwijs minder zin het aandeel van tbs te verlagen als dat gepaard zou gaan met een duurdere opname van ziektedagen of langere periodes van ziekteverlet bij personeelsleden aan het einde van hun carrière. Benoemde personeelsleden worden immers volledig doorbetaald bij ziekteverlet, terwijl de bezoldiging van een tbs'er lager ligt, en in beide gevallen moet een vervanger aangetrokken en betaald worden.

Minister, het rapport verwijst naar mogelijke positieve effecten van vrijblijvende begeleiding door arbeidsgeneesheer of psycholoog. Inzet van de arbeidsgeneesheer met een pakket meetschalen voor burn-out, rugklachten en dergelijke lijkt aangewezen in een ruimer pakket dat de oorzaken aanpakt van de in het onderwijs gevoelde psychische of fysische werkdruk.

Minister, is het zinvol om voor personeelsleden in het onderwijs een systeem uit te werken waarbij ze om de zoveel jaar een check-up krijgen door een bedrijfsarts om mogelijke tekenen van medische en/of psychische aandoeningen tijdig op te merken en eventueel door een vrijblijvende coaching uit te werken, te verhinderen dat ze uitgroeien tot probleemsituaties?

Sommige personeelsleden in het onderwijs lijden aan een fysische aandoening die niet kan genezen, maar waarbij ze wel aan de slag kunnen of willen blijven, zij het meestal niet voltijds. Is het niet zinvol om voor deze personeelsleden een systeem uit te werken van deeltijdse terbeschikkingstelling wegens medische problemen of deeltijds ziekteverlof?

Mijn tweede vraag gaat over de medische problemen bij schooldirecties.

Ik was een beetje verrast door het lezen van bepaalde elementen in de studie, namelijk dat bij oudere personeelsleden 53 procent van de ziektedagen voor rekening van 'psychosociale aandoeningen' komt. Die kunnen te maken hebben met conflicten of pesterijen, maar ook met ontevredenheid over het werk. Opmerkelijk is dat het aandeel psychosociale ziektedagen bij het directiepersoneel met 65 procent nog duidelijk boven het algemeen gemiddelde uitkomt. Volgens het rapport ondergraaft dat de stelling dat de vlakke loopbaan in het onderwijs een belangrijke bron van onvrede en afwezigheden zou zijn, want net de directies, die de vlakke loopbaan hebben kunnen doorbreken, hebben meer klachten en stress.

Minister, is het totale aantal ziektedagen per persoon bij leden van het directiepersoneel hoger dan bij andere personeelsleden uit het onderwijs? Blijkt uit vergelijking van de cijfers een evolutie? Is dit vergelijkbaar met leidinggevendenden in de Vlaamse administratie of juist niet? En van waar de verschillen?

Hebt u zicht op de oorzaken van die psychosociale klachten bij directeurs en wat is hier aan te doen?

Zijn er over het algemeen aanwijzingen dat het beroep van schooldirecteur tegenwoordig minder arbeidstevredenheid geeft dan vroeger? Is het moeilijker om mensen te vinden voor directiefuncties op school dan voor andere vacatures op school?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, collega's, uit het onderzoek waar u naar verwijst, komt de mentale en fysieke gezondheid van de leerkrachten ruimschoots aan bod. Het onderzoek reikt een aantal denkpijlers aan om leerkrachten aan het werk te houden en pleit tegelijkertijd voor

een preventiebeleid dat gericht is op de verbetering van de gezondheid van de leerkrachten. We gaan proberen om dit samen met de minister van Volksgezondheid verder uit te werken.

Het onderwijspersoneel beschikt over meerdere mogelijkheden om deeltijds te werken. Daar is in punt 2.4. van de omzendbrief ook naar verwezen als mogelijke oplossing voor personeelsleden die om medische redenen nog slechts aan het werk kunnen blijven op voorwaarde dat ze een opdracht met een kleinere omvang kunnen vervullen. Of er voor die doelgroep een specifiek systeem nodig is, wordt onderzocht in het overleg over het geïntegreerd gezondheidsbeleid en behoort tot het bredere thema van re-integratie van arbeidsongeschikte personeelsleden in het onderwijs.

In het rapport ‘Ziekteverzuim 2010 voor het Vlaams onderwijspersoneel’ zijn gegevens opgenomen met betrekking tot het ziekteverzuimpercentage van het directiepersoneel en het onderwijspersoneel in zijn totaliteit. Deze percentages bedragen respectievelijk 4,36 en 3,86 procent. Ik zal u de tabel met de cijfers bezorgen. Uit deze cijfers blijkt een daling van het ziekteverzuimpercentage voor het directiepersoneel.

Ik ben niet in het bezit van gelijkaardige gegevens betreffende de personeelsleden van de Vlaamse administratie. Ik neem aan dat ze daar wel kunnen worden opgevraagd.

In het rapport ziekteverzuim zijn voor de directies eveneens cijfers van 2008 tot en met 2010 opgenomen met betrekking tot het percentage aan ziekte dagen dat wordt veroorzaakt door een psychosociale aandoening en dit per leeftijdscategorie. Ook deze tabel zal ik aan het verslag toevoegen.

Uit deze cijfers is af te leiden dat het ziekteverzuim van psychosociale aard van het directiepersoneel vanaf de leeftijdscategorie van 36-45 jaar significant hoger is dan het gemiddelde van alle categorieën. In vergelijking met 2009 is er in 2010 een daling in de categorie 36-45 jaar. Voor de categorie 46-55 jaar en voor de categorie 56-65 jaar is er een stijging van het percentage aan ziekteverlof. Over de oorzaken van de psychosociale klachten zijn er geen gegevens beschikbaar.

Uit het onderzoek komt duidelijk naar voren dat de functie van directeur erg complex is geworden door de steeds hoger wordende kwaliteitseisen vanuit alle geledingen. Het onderzoek ‘Directeurs basisonderwijs: welbevinden en functioneren’ bevestigt eveneens dat de taak van directeurs complex en veeleisend is. Dat slaat niet alleen op het grote aantal taken en hun diversiteit, maar ook op de complexiteit ervan.

Over het al dan niet beschikbaar zijn van personeelsleden om het ambt van directeur uit te oefenen, zijn geen gedetailleerde gegevens beschikbaar. Vacatures van directeur worden niet altijd via de VDAB bekendgemaakt.

Uiteraard komt dit alles de komende weken nog aan bod bij de onderhandelingen met de partners. Ik kan me inbeelden dat dit ook wel op de agenda zal staan.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik veronderstel dat we de schriftelijke versie ook krijgen.

We zullen dit gesprek ongetwijfeld voortzetten in het kader van het brede loopbaan debat en nadat de onderhandelingen zijn afgerond door de minister en de vakbonden.

Ik wil één ding onderstrepen: als we een pleidooi houden voor langer werken, dan moeten we tegelijkertijd mogelijkheden creëren, voor mensen die dat wensen, om gemakkelijker deeltijds te kunnen werken op het einde van de loopbaan. Die suggestie wil ik toch uitdrukkelijk doen.

Minister Pascal Smet: Ik ben het met u eens.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Fatma Pehlivan tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over kleuterparticipatie en de vaststelling dat die de vorige twee schooljaren niet significant is gestegen - 1295 (2011-2012)

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Voorzitter, ik dank mijn collega voor zijn efficiënte vraagstelling en het feit dat hij zijn beide vragen heeft gekoppeld.

Minister, geachte leden, bijna alle kleuters in Vlaanderen gaan regelmatig naar school. Het Vlaamse kleuteronderwijs is dan ook van prima kwaliteit. Toch is er een groep kinderen die niet elke dag naar school gaan. Van alle 5-jarigen in de Vlaamse kleuterscholen waren er in het schooljaar 2009-2010 meer dan 1800 die minder dan 220 halve dagen aanwezig waren. Het jaar nadien zijn die cijfers niet significant gedaald: 1882 5-jarigen waren onvoldoende aanwezig. Dat blijkt uit uw antwoord op schriftelijke vragen van een collega.

Vergelijken we de provincies en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, dan staat Brussel bovenaan, met 3,8 procent 5-jarigen die te vaak afwezig blijven. Bekijk we dit echter op stedelijk niveau, dan doen Antwerpen en Gent het een stuk minder goed dan Brussel. Deze steden tellen respectievelijk 321 en 143 afwezige kleuters, of 5,2 en 5 procent. De Limburgse 5-jarigen zijn het vaakst present op school: slechts 2 procent is afwezig.

Uit het profiel van die kleuters blijkt dat het vooral kinderen uit kansarme gezinnen zijn die van school wegblijven, met alle gevolgen van dien voor hun latere schoolloopbaan, vermoed ik. In Gent hebben meer dan acht op de tien ‘spijbelende’ kleuters kansarmoedekenmerken. In Antwerpen zijn er dat meer dan zeven op de tien. Zo is de kans dat leerlingen in het eerste leerjaar reeds vertraging oplopen, beduidend groter bij kinderen uit lagere sociale klassen.

Kleuterparticipatie is een belangrijk aandachtspunt in het beleid van de Vlaamse Regering. Dat blijkt ook in uw beleidsbrief. In juli 2010 sloten het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi) en het agentschap Kind en Gezin een engagementsverklaring over een betere samenwerking qua wederzijdse acties om de kleuterparticipatie te bevorderen. In uw beleidsbrief kondigt u een evaluatie, en waar mogelijk een optimalisatie van die samenwerking aan.

Minister, hoe verklaart u het grote aantal afwezige kleuters in Antwerpen en Gent in vergelijking met de andere steden? Zijn er lessen te trekken van Limburg voor de andere provincies? In het schooljaar 2010-2011 was er in vergelijking met het jaar voordien geen significante daling van het aantal kleuters die onvoldoende halve dagen aanwezig waren in de kleuterklas. Kunnen we daaruit conclusies trekken voor het beleid? Bent u van oordeel dat er dan toch nog bijkomende inspanningen nodig zijn? Acht op de tien leerlingen die onvoldoende aanwezig waren in het kleuteronderwijs, slagen voor de taalproef. Hebt u een zicht op de verdere onderwijsprestaties van die leerlingen in het lager onderwijs? Lopen zij alsnog een achterstand op in vergelijking met de leerlingen die wel voldoende halve dagen aanwezig waren in de kleuterklas? Is de samenwerking tussen Kind en Gezin en AgODi met betrekking tot kleuterparticipatie reeds geëvalueerd? Indien ja, wat waren de eventuele knelpunten? Indien die evaluatie nog niet is gebeurd, voor wanneer plant men die?

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Voorzitter, minister, geachte leden, ik vind de vraag van mevrouw Pehlivan absoluut to the point. Haar zorg is heel terecht. U weet dat we met de Open Vld-fractie al een tweetal initiatieven hebben genomen om de kleuterparticipatie te bevorderen. Het ene was een voorstel van resolutie dat specifiek op de bestrijding van

schoolachterstand en de bevordering van kleuterparticipatie was gericht. Dat spitste zich enigszins toe op de taalproef. Het andere was een voorstel van decreet om de leeftijd te vervroegen waarop kleuters verplicht naar het kleuteronderwijs zouden moeten gaan. Ik maak nu een korte samenvatting, waarbij ik de nuances enigszins weglaat.

Uit de vragen van mevrouw Pehlivan en de antwoorden die de minister heeft gegeven op vragen daarover van mevrouw Celis blijkt wel degelijk dat er een probleem is, dat we niet alle kinderen bereiken die we zouden willen bereiken, dat er nog altijd werk aan de winkel is om meer kleuterparticipatie te bewerkstelligen. Ondanks de decretale maatregelen die in het verleden zijn genomen, zien we een terugval van de participatie – ook al is het maar een kleine terugval – in een aantal regio's. Minister, daarom wil ik u vragen dat u de aanbevelingen van ons voorstel van resolutie toch eens opnieuw zou overwegen, dat u dieper zou ingaan op elk van die aspecten.

Wij hadden u gevraagd om in een remediëring te voorzien voor kinderen die niet slagen in de taalproeven en na te gaan op welke manier we het aanwezigheidspatroon van kinderen in het kleuteronderwijs beter kunnen monitoren. We vragen dat er een mechanisme komt waarbij veelvuldige afwezigheid of onregelmatige aanwezigheid niet aan de aandacht zou ontsnappen en meteen een gepaste remediëring zouden krijgen van de school. We vroegen ook om het protocol dat u met Kind en Gezin hebt afgesloten rond de toeleiding naar het kleuteronderwijs, eens grondig onder de loep te nemen. Samen met het voorstel om de leeftijd verder te verlagen, wil ik u vragen om daar opnieuw naar te kijken. De cijfers die uit de verschillende antwoorden blijken, maken duidelijk dat hier een maatschappelijk probleem is. Ik vrees dat het in de toekomst, gelet op het grote aantal anderstaligen in het Nederlandstalige onderwijs, ook niet zal afnemen.

Als de meerderheid het echt meent, moeten we stappen ondernemen. We mogen niet enkel monitoren, maar moeten ook bekijken wat er daadwerkelijk moet gebeuren.

De heer Boudewijn Bouckaert: Minister, ik sluit mij aan bij de vraagstelling en bij de bijkomende opmerkingen van mevrouw De Knop. Ik vond het trouwens een goed voorstel van resolutie, mevrouw De Knop. Ik heb voor gestemd.

Uit allerlei studies blijkt dat bijvoorbeeld de taalachterstand, die dikwijls heel groot is bij het begin van het lager onderwijs, niet verkleint gedurende het lager onderwijs. Het probleem van de taalachterstand zit dus bij het begin van het lager onderwijs en zou doeltreffend geremedieerd kunnen worden door een zo groot mogelijke participatie in het kleuteronderwijs.

Ik weet wel, minister, dat Vlaanderen een van de landen is met de hoogste kleuterparticipatie. Dat is goed en we moeten dat zo houden, maar het betekent niet dat we over deze cijfers heen mogen stappen. Dat die cijfers bijvoorbeeld stijgen in Antwerpen en Gent, de twee grootste Vlaamse steden, vind ik een zorgpunt. We moeten daar oog voor hebben in het beleid. De versterking van de kleuterparticipatie is een van de bouwstenen van integratie en gelijke kansen.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, collega's, onze Vlaamse cijfers worden inderdaad wereldwijd benijd. Ik ben enkele weken geleden naar een OESO-conferentie (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling) geweest in Oslo. De Noorse minister had onder andere mij uitgenodigd om onze goede cijfers daar te komen toelichten. Daar bleek ook dat wij wereldwijd aan de top zitten. Veel landen benijden ons met onze participatie van 97,5 procent. Er zijn er maar heel weinig die ons dat nadoen.

Dat neemt natuurlijk niet weg dat we geen bijzondere aandacht moeten hebben voor de kinderen die niet gaan, in het bijzonder in de steden. Als je het grafisch opdeelt, merk je inderdaad dat er in Antwerpen, Gent en in mindere mate Brussel, een grotere afwezigheid is.

We hebben daar op dit moment geen officieel wetenschappelijke verklaring voor. Je kunt wel vermoedens hebben over hoe dat komt, maar er is niet voldoende wetenschappelijke verklaring om het uit te leggen, ook niet waarom het in Limburg beter is. Wellicht heeft dat te maken met het feit dat Limburg geen echte grootstad heeft. Wel heb je in Limburg de traditie dat enkele lokale overlegplatforms (LOP's) het thema kleuterparticipatie hebben opgenomen, nog voor het een decretaale opdracht was. Het LOP van Beringen bijvoorbeeld heeft daar echt een voortrekkersrol in gespeeld.

De cijfers zijn niet 100 procent stabiel, dus we moeten nog een beetje oppassen met de conclusies die we trekken, maar onze cijfers zijn in elk geval goed. We doen ook al heel wat inspanningen. Men sloeg in het buitenland steil achterover toen men hoorde van alle inspanningen die wij doen. Maar het kan nog beter, dat zal ik niet ontkennen, in het bijzonder met het oog op bijzondere doelgroepen. Daar zit op dit moment nog een probleem dat nog niet voldoende wordt opgelost. Dat wil ik erkennen. Maar ik denk niet dat je het kunt oplossen door de leerplicht te vervroegen tot vijf of vier jaar. Dan zul je nog altijd hetzelfde probleem hebben.

Laat ons het beleid dat we nu voeren, voortzetten. Laat ons bekijken hoe we dat in de toekomst al of niet moeten aanpassen, maar laat ons nu eerst de toelatingsvoorwaarden die we hebben ingevoerd om kleuterparticipatie te bevorderen, met de taalproef als sluitstuk, verder opvolgen. Ik verwijs in dit verband ook naar een onderzoek dat de KU Leuven momenteel voert om indicatoren te bepalen die leerprestaties, leerwinst en welbevinden van leerlingen in het basisonderwijs beïnvloeden. Daarin wordt ook het kleuteronderwijs meegenomen. Ik hoop dat we dan meer te weten komen over de invloed van het volgen van kleuteronderwijs op de verdere schoolse prestaties.

Uiteraard zullen Kind en Gezin en AgODi verder nauw samenwerken. Die samenwerking zal nog worden versterkt. Daar ligt volgens mij de werkelijke oplossing.

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik heb deze vraag gesteld vanuit de bezorgdheid dat kleuterparticipatie de basis is. Als je de lijn doortrekt, zien we die grote groep van kinderen – kansarmen, allochtonen, kinderen uit achtergestelde wijken en buurten – in het lager onderwijs terug met een jaar schoolachterstand. In het secundair onderwijs zien we ze terug in de groep van spijbelaars, zittenblijvers enzovoort. Je moet al heel sterk zijn om uit die vicieuze cirkel te raken. Dat is de basis van mijn vraag. Het gaat niet alleen om de kleuters. De vraag is waar die kinderen dan uiteindelijk terechtkomen.

We mogen inderdaad trots zijn op ons onderwijssysteem en op de hoge kwaliteit van ons onderwijs. Dat blijkt uit veel onderzoeken van de OESO. Ik ben evenwel niet trots op het feit dat bepaalde doelgroepen – kinderen uit achtergestelde wijken – in die OESO-onderzoeken achteraan bengelen. Schoolplicht vanaf 5 jaar, zoals hier wordt geopperd, kan wel. De cijfers tonen aan dat zonder een goede basis het onderwijs de scheefgetrokken situatie niet meer kan rechtekken. Voor sommigen – sterke leerlingen die een beroep kunnen doen op thuis of de buurt – kan dat natuurlijk wel. Het cijfer van 2000 kleuters is gevallen, en het aantal stijgt. Later leidt dat dan tot problemen als ze naar het secundair onderwijs gaan. Voor die laatsten zetten wij dan een spijbelactieplan op, om hen te motiveren terug naar school te gaan en een beroep aan te leren. Achteraf proberen wij dus de zaken recht te zetten.

Mevrouw Celis had het er al over, en ook de vraag van de heer Bouckaert handelde daarover. Wij werken aan de hervorming van het secundair en het hoger onderwijs, en dat is goed. Maar dit is toch wel zeer cruciaal. Ik heb zelf twintig jaar in achtergestelde wijken lesgegeven, ik weet hoe groot het probleem is. Als socialist doet het mij pijn dat wij er niet in slagen om dat probleem uit de wereld te helpen. Ik vraag daar uw bijzondere aandacht voor.

Mevrouw Irina De Knop: Het pleidooi van mevrouw Pehlivan is zo mooi, ik kan er mij alleen maar bij aansluiten, ook als niet-socialist. Vaak delen wij dezelfde bekommernissen en

hebben wij dezelfde uitgangspunten. Mevrouw Pehlivan spreekt op basis van twintig jaar ervaring, en die heb ik helemaal niet. Ik praat op basis van wat ik hier hoor en van wat ik heb gelezen. Dat doet mij besluiten dat we schoolse achterstand zo vroeg mogelijk moeten aanpakken. In dit parlement hebben al veel mensen – professoren, mensen uit het veld en vertegenwoordigers van middenveldorganisaties – duidelijk gemaakt dat ze het eens zijn over die zaak.

Alleen al daarom pleiten wij ervoor om de leeftijd eventueel te vervroegen. U zegt terecht dat wij het goed doen in Vlaanderen, maar de PISA-onderzoeken (Programme for International Student Assessment) tonen aan dat we een van de landen zijn met de grootste dualisering of ongelijkheid in het onderwijs. Dat moet een groot aandachtspunt zijn. Om de ongelijkheid weg te werken, moet men zo vroeg mogelijk beginnen.

Ik sluit me aan bij mevrouw Pehlivan. Ik zou het echt waarderen, minister, als u daar in uw kabinet en administratie de nodige aandacht en zorg voor zou vragen, op welke manier dan ook. Dat mogen actieplannen of werkgroepen zijn, als er maar resultaat is. Ik denk dat dat mag blijken uit de vraag van mevrouw Pehlivan: ondanks de goede initiatieven of engagementen van Kind en Gezin, raken we niet echt vooruit.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

– *Mevrouw Vera Celis, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

■

Vraag om uitleg van de heer Boudewijn Bouckaert tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de groeiende aantallen TNN-leerlingen (thuis taal niet het Nederlands) in het Antwerpse basisonderwijs - 1300 (2011-2012)

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Voorzitter, deze vraag om uitleg is gebaseerd op een schriftelijke vraag van u. Ik heb het antwoord gelezen en vond de cijfers en evoluties nogal ontstellend. Ik had nooit gedacht dat het die proporties aannam. Ik vond de gegevens in dat antwoord van dermate belang dat ik ze hier in de commissie wou brengen voor een mondelinge discussie. Die schriftelijke vraag was zeer interessant. De consequenties ervan mogen worden besproken.

Het gaat over de enorme aantallen TNN-leerlingen (thuis taal niet het Nederlands) in verschillende steden. In Antwerpen is die evolutie het meest prominent. Meer dan twee op de tien kinderen in het basisonderwijs van Mechelen, Boom en Willebroek spreken thuis geen Nederlands. In de stad Antwerpen bedraagt het aantal zogenaamde TNN-leerlingen zelfs bijna 40 procent. Dat blijkt op basis van de cijfers die mevrouw Celis opvroeg bij u, minister.

Van de 52.928 leerlingen in het Antwerpse basisonderwijs zijn er meer dan 20.000 of 38 procent bij wie thuis een andere taal wordt gesproken dan het Nederlands. “In heel wat klassen zitten dus kinderen met een taalachterstand. In principe moet die taalachterstand weggewerkt zijn bij de overgang van het basis- naar het secundair onderwijs. Maar in de praktijk is dat niet zo”, aldus mevrouw Celis. De partij van mevrouw Celis is een regeringspartij, en daarom breng ik dat vanuit de oppositie toch eventjes naar voren. Die partij stelt voor die taalachterstand weg te werken door middel van de extra lessen die vrijkomen als het nieuwe decreet voor het basisonderwijs van kracht wordt.

Ik breng dit natuurlijk ook in verband met de talennota, waarin een aantal remedies worden vooropgesteld. Zijn, gelet op de grote aantallen waarop die remedies zouden moeten worden toegepast, de middelen eigenlijk wel aanwezig om de ambities van de talennota waar te maken?

Minister, erkent u het groeiende probleem van de hoge aantallen TNN-leerlingen in het Antwerpse basisonderwijs, maar ook in de andere steden die ik heb vermeld? Het gaat hier duidelijk niet om ‘peanuts’. Het onderwijs krijgt hier een serieus maatschappelijk probleem te verwerken. Taal is heel belangrijk. Bij mij aan de universiteit merk ik dat ook. Allochtone studenten, zeker in de rechten, presteren gemiddeld minder. Als ik dat met hen uitpraat, blijkt het meestal om een taalprobleem te gaan. Zij zitten met een probleem van verwoording en taalbeheersing, wat zeker in het rechtsonderwijs belangrijk is. Taal is zeer belangrijk, ook op sociaal-economisch vlak.

Minister, vindt u dat er maatregelen moeten worden genomen om dit groeiende probleem aan te pakken? Zo ja, welke? Steunt u het N-VA-voorstel ter zake?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Mijnheer Bouckaert, die cijfers stijgen inderdaad sterk. Dat is een van de redenen waarom we met de experimenten in het basisonderwijs willen starten, onder andere in Antwerpen, om daar beter rekening mee te kunnen houden, zeker in concentratiescholen.

Het N-VA-voorstel is ook mijn voorstel. In het nieuwe omkaderingssysteem hebben we vastgelegd, los van het feit dat we daarin elk jaar 52,7 miljoen euro investeren, dat er een onafhankelijke indicator zal komen, waarbij elke leerling die op het ‘taalkenmerk’ aantikt lestijden oplevert voor de school waarin hij of zij school loopt. Niet alleen de onafhankelijke indicator zal lestijden genereren, maar het wordt jaarlijks herberekend, in tegenstelling tot de huidige GOK-omkadering, die om de drie schooljaren wordt berekend. In de toekomst zal de instroom van kinderen die thuis geen Nederlands spreken jaar per jaar meteen worden aangepast.

De scholen dienen hun omkadering, ook de nieuwe basisomkadering, aan te wenden voor de optimale leer- en ontwikkelingskansen van al hun leerlingen, dus ook van de leerlingen wier thuistaal niet het Nederlands is. Het wegwerken van de taalachterstand van leerlingen komt aan deze doelstelling tegemoet. Er wordt natuurlijk ruimte gegeven aan de scholen om dat te organiseren. Dat behoort tot de autonomie van de scholen.

U hebt zelf al verwezen naar de talennota. Daarin staan heel wat andere maatregelen, ik denk aan het verplicht volgen van het extra curriculum Nederlands. Ook die maatregel heb ik genomen. Ik weet dat de regeringspartner N-VA daar heel sterk achter staat. Zo kan ik nog maatregelen opnoemen die in de richting gaan van het versterken van het Nederlands. Ik verwacht structureel het meeste van de proefprojecten die we zullen starten om op een andere manier basisonderwijs te geven in sterk geconcentreerde gebieden. Ik verwacht dat daar in de toekomst veel zal uitkomen. De tijd dat we meer van hetzelfde zullen doen, is niet de tijd die tot oplossingen zal leiden.

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Minister, uw antwoord klinkt geruststellend. U zegt dat het omkaderingsmechanisme dit zal kunnen opvangen. Als ik u goed begrijp, zou het dermate aantikken dat de grote groep van anderstaligen zal kunnen worden ondervangen. Maar de talennota voorziet in taalbadklassen van vier tot acht weken, met eventueel nog een opvolgingstraject. Maar als, zoals in een gemiddelde Antwerpse school, vier op de tien kinderen anderstalig is, zal dit een enorme inspanning vergen van die scholen. In veel scholen zal de meerderheid van de kinderen in de taalbadklas moeten worden opgenomen. Ik hoop dat die mechanismen deze toestroom kunnen opvangen, anders zitten we in de grote steden met een heel groot maatschappelijk probleem.

Mevrouw Vera Celis: Minister, er zijn projecten, die ik met eigen ogen heb gezien, waarbij anderstalige leerlingen de extra invulling met uren Nederlands nodig hebben. Maar daar staat tegenover dat leerlingen die meer kunnen, kunnen worden uitgedaagd met een extra taal. Dat

was zelfs in het kleuteronderwijs. Door die uren te regenereren en dus die factor te laten meetellen, kun je daar toch heel wat mee opvangen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■